

Rippl-Rónai József (1861-1927)

Fiatal nő vörös kalapban,
1911-1912 körül

Olaj, karton, 69x48,5 cm.
Jelezve balra lent: Rónai

Proveniencia:

• A kép eredetileg dr. Fried Pál tulajdonában volt, akinek ismerjük a kép hátoldalán is szereplő lakcímét. Innen került Szakasits Árpádhoz, majd családjához.

• A festmény fotója szerepel Genthon István nyilvántartásában: MKCs-c-T-36/986.

Kiállítva:

• Ernst Múzeum, 1936. október, CLXII. Csoportkiállítás. Piros sapkás lányka. Dr. Fried Pál Úr tulajdona. 177. kép

Kikiáltási ár: 14 000 000 Ft

Rippl-Rónai József: *Lazarine és Anella*

Rippl-Rónai József: *Schiffer Miksáné lányaival (részlet)*

A kukoricás korszak legyája

Rippl 1907-ben kezdődő kukoricás korszakának abból a szakaszából származik ez a portré, mikor a mester épp legjobban élvezte az új festői nyelvet, melynek grammatikáját eddigre tökéletesítette. Minden mozdulatot külön megfigyelhetünk, ahogy a lapos fejű, széles ecsettel a festéktubusból a kartonra kerülnek a keveretlen színek. A kép kialakulásának lelkesítő folyamata csupaszon áll előttünk, így aztán annál csengőbb hangon szólal meg a rejtély, ahogy a foltokból forma, emberi alak, tér születik.

Gergely Mariann, a Magyar Nemzeti Galéria 1998-as életműkiállításához kapcsolódó katalógusban *Kései elégtétel* című tanulmányában hívta fel a nagyközönség figyelmét arra, hogy a kukoricás korszak dekoratív hatása mögött a modern képi kifejezés törekvései állnak. Ez a tízes évek elején érezhető leginkább, és ekkor is a külső elvárásoktól független, otthoni környezet ihlette képeken. Ha összehasonlítjuk Szinyei Merse Pálról készült 1911-es arcképét és a *Lazarine és Anella* című kettős portrét ugyanebből az évből, világosan látszik, hogy a festőtársáról készült portrén a feladat reprezentatív jellege az akadémikus formálás irányába mozdítja Rippl-t, a kukoricás foltok használata bizonytalanabb, míg a két legközelebbi családtagjáról készült munkán bátran kísérletezik.

Párhuzamok

Az *Fiatal nő vörös kalapban* a kukoricás korszak magabiztos darabja, a *Lazarine és Anella* közeli rokona. Mindkettőn kitüntetett szerepet kap a színes foltokat elválasztó vörösesbarna pöttyökből összeálló vonalak grafikus hatása. Ahogy a másik képen - a kettős portrén - Lazarine bőujjú piros ruhájának redőzete, itt a kék blúz gyűrődései válnak plasztikussá. Mindkét esetben szélsőséges a színredukció is; összehatásukban csak annyi a különbség, hogy a vöröskalapos nőt háromnegyed profilban látjuk, így a megformálásban az arcél vonala kap főszerepet, szemben a kettős portré frontális arcképeivel.

A képek helyszíne is megegyezik: Rippl a Róma-villához tartozó vincellérházban alakította ki műtermét. Nagy ablakot vágatott, a mennyezetgerendákat fehérre festette, a falakhoz a korszak festői színvilágát is meghatározó krómsárgát választotta. A műterem bútorzatához tartozott az a biedermeier kanapé, amelyet több festményen (*Műterem interieur*, 1910-es évek; *Kaposvári műterem*, 1911.) és egy enteriőr fotón is láthatunk. Ebben ülnek Lazarine és Anella, s ennek széles vörös keretét látjuk ezen a képen is. A bútor valóságos, világos mintás kárpitozásának színét, ha a kép összehatása úgy kívánta, megváltoztatta Rippl. Így lehetséges, hogy ezen a képen zöld, a *Lazarine és Anellán* kék a kanapé huzata.

A modell személye: Lazarine, Anella vagy talán az egyik Schiffer lány?

Portrénk modellje tehát a biedermeier kanapé sarkára támaszkodva ül a műteremben, hétköznapi ruhában, fején különös piros kalappal, oldott tartásban. Kiről lehet szó? Kétoldalt a fülön csigásan felcsavart haja jellegzetes frizuramegoldás, sok helyütt látjuk, például Lazarine és Anella a kettős portrén mindketten ilyet viselnek. Felmerült Lazarine neve, többek között Genthon István is őt említi kérdőjelesen fotónyilvántartásában. Ám ha utánaszámolunk, hogy Lazarine 45 éves volt ekkor, és megnézünk néhány korabeli fotót, akkor ez a feltevés valószínűtlennek látszik.

A magasan ülő, kúp formájú furcsa kalap mindenképp szembeötlő, talán egy kínai nádfedő jutna róla eszünkbe, de az életmű remek párhuzamot kínál: a Schiffer villába készült 1911-es pannón a jobb szélen ülő lány pont ilyen kalapot visel. Ennek alapján feltételezhetjük, hogy esetleg Schiffer Miksa lánya ült modellt a *Fiatal nő vörös kalapban* című képhez is, bár nem tudunk róla, hogy a reprezentatív megrendelésen túl lett volna szorosabb kapcsolata a két családnak.

Valószínűbbnek tűnik, hogy a kép modellje Rippl és Lazarine fogadott lánya, Anette Paris. Az ő Rippl-től kapott beceneve, az Anella szerepel a kép hátoldalán is kék színnel, bár nem Rippl kézírásával. Anella 1899-ben született, tehát a 10-es évek elején ifjú tinédzser volt, de a fotók tanúsága szerint nagylányos kinézetű. Ezt támasztja alá az 1912-es *Anella virággal* című portré is. Visszaemlékezéseiben írja, hogy mikor anyja halála után egy bő évvel nagynénje, Lazarine és Józsi bácsikája magukkal vitték Magyarországra, a Róma villában hamarosan „*dundivá fejlődtem*”. A kislány egy francia kisvárosból érkezett, nem beszélt egy szót sem magyarul, és eleinte Marcsi szakácsnő mellett töltötte a legtöbb időt a konyhában. Közeli portréfotót csak később ismerünk róla, de szépen metszett ajkai, ívelt orra nagyon hasonlóak.

Andorka Júlia

